

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดตั้งองค์กรธุรกิจเพื่อประกอบกิจการค้าในอดีตมักจะเป็นการจัดตั้งองค์กรธุรกิจที่มีลักษณะเรียบง่าย และไม่ซับซ้อน ได้แก่ การประกอบธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว (Sold Proprietorships) หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด (Partnership) อย่างไรก็ตาม ภายใต้กระแสการค้าเสรี (Free Trade) ในปัจจุบันทำให้มีการจัดตั้งองค์กรธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แนวความคิดในการจัดตั้งบริษัทเกิดขึ้นเนื่องจากความพยายามของผู้ลงทุนที่ต้องการรวมตัวการเพื่อจัดตั้งองค์กรธุรกิจเพื่อประกอบกิจการค้า และแบ่งปันผลกำไรอันเกิดจากการดำเนินธุรกิจ โดยผู้ลงทุนมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนนำมาร่วมลงทุนในบริษัทเท่านั้น ทั้งนี้ในระยะแรกการจัดตั้งบริษัทเป็นรูปแบบของบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นน้อยรายซึ่งมีโครงสร้างการจัดการไม่ซับซ้อน ต่อมาเมื่อกิจการค้ามีการขยายตัวมากขึ้น บริษัทจึงมีการระดมเงินทุนจากประชาชนทั่วไปในลักษณะของบริษัทมหาชนจำกัด โดยมีตลาดทุนหรือตลาดหลักทรัพย์เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนหุ้นของบริษัทดังกล่าว ทั้งนี้การจัดการเงินทุนของบริษัทในระยะแรกเป็นการแสวงหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในประเทศเท่านั้น แต่ต่อมาเมื่อมีการเปิดเสรีทางการเงินทั่วโลก ซึ่งส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันของตลาดเงินและตลาดทุนระหว่างประเทศ จึงทำให้บริษัทสามารถจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนในต่างประเทศทั้งในรูปแบบของการระดมทุนจากตลาดทุนระหว่างประเทศ และการกู้ยืมจากตลาดหนี้ระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากโดยอาศัยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการลงทุนในต่างประเทศเป็นประโยชน์ในการได้มาซึ่งการครอบงำตลาดในต่างประเทศ และผลกำไรจำนวนมาก โดยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบดังกล่าวอาจจะเป็นความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ย การจัดเก็บภาษีอากร หรือการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต และความแตกต่างอื่น ๆ ระหว่างประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับทุน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการจัดตั้งบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation) เป็นจำนวนมาก โดยการดำเนินงานของบริษัทข้ามชาติอาจจะเลือกการลงทุนโดยการเป็นเจ้าของบางส่วนในลักษณะของกิจการร่วมค้า (Joint-Venture) ร่วมกับบริษัทท้องถิ่น หรือการเป็นเจ้าของทั้งหมดโดยการจัดตั้งบริษัทลูกที่บริษัทแม่เป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Wholly Owned Subsidiary) ก็ได้ อย่างไรก็ตาม จากสถิติของการจัดตั้งองค์กรธุรกิจพบว่าส่วนมากเป็นรูปแบบของบริษัทครอบครัวที่มีผู้ถือหุ้นของบริษัทเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน หรืออาจจะเป็นกรณีที่มี ผู้ถือหุ้นใหญ่เพียงคนเดียวถือหุ้นเกือบ

ทั้งหมดของบริษัท โดยมีสมาชิกในครอบครัวเดียวกันถือหุ้นในส่วนที่เหลือโดยเป็นแต่เพียงการถือหุ้นแทน (Nominees) ผู้ถือหุ้นใหญ่เท่านั้น เหตุผลที่มีการจัดตั้งบริษัทครอบครัวเป็นจำนวนมากเนื่องจากการกำหนดคนโยบาย รวมทั้งการบริหารจัดการบริษัทครอบครัวสามารถทำได้ง่ายกว่าบริษัทจำกัดโดยทั่วไป เพราะการที่ผู้ถือหุ้นรวมทั้งกรรมการบริษัทล้วนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ภายในบริษัท ทั้งในส่วนของความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นกับกรรมการ หรือความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเอง และเนื่องจากบริษัทดังกล่าวมักจะก่อตั้งโดยครอบครัวมหาเศรษฐีซึ่งมีเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานบริษัทเป็นจำนวนมาก จึงทำให้บริษัทครอบครัวดังกล่าวสามารถขยายกิจการได้อย่างรวดเร็ว และครอบงำการดำเนินธุรกิจทั่วโลกภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

แนวความคิดเริ่มแรกในการจัดตั้งบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวเพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยในระยะแรกผู้ถือหุ้นของบริษัทเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น หากแต่ต่อมาเมื่อการค้าการลงทุนได้ขยายตัวมากขึ้นจนกระทั่งกฎหมายอนุญาตให้บริษัทหนึ่งสามารถถือหุ้นของบริษัทอื่นได้ จึงนำไปสู่การจัดตั้งบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporations) โดยการจัดตั้งบริษัทลูกที่บริษัทแม่เป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Wholly Owned Subsidiary) ได้กลายเป็นกลยุทธ์ของบริษัทข้ามชาติในการเข้าสู่ตลาดในต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การครอบงำส่วนแบ่งในตลาด และการผูกขาดทางค้าในที่สุด นอกจากนี้การจัดตั้งบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวยังเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างตัวการตัวแทน (Agency Problem) เนื่องจากการดำเนินงานของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวมักจะไม่คำนึงถึงการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของและการจัดการ ดังนั้นผู้ถือหุ้นจะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริษัทในขณะเดียวกัน โดยเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดคนโยบาย และควบคุมการดำเนินงานของบริษัท โดยเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งการจัดการบริษัทดังกล่าวไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัท หรือสร้างความไม่มั่นใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาถึงหลักกฎหมาย และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว รวมถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวของประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงแนวความคิดในเชิงทฤษฎี ความเป็นมา รูปแบบ และวัตถุประสงค์ของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้ถึงตัวตนที่แท้จริงของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบในประเด็นต่าง ๆ ระหว่างบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นน้อยราย และ

บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานของการศึกษาถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด วัตถุประสงค์ของการเกิดองค์กรธุรกิจ รวมถึงรูปแบบวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาถึงทฤษฎีทางกฎหมาย และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดในการจัดตั้งบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว
3. เพื่อศึกษาถึงวิวัฒนาการ รูปแบบ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวของประเทศต่าง ๆ
4. เพื่อนำผลการศึกษามาตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 มาวิเคราะห์ในเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นน้อยราย และบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว

1.3 สมมติฐาน

บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวเป็นบริษัทที่มีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากบริษัทจำกัดโดยทั่วไป การนำหลักกฎหมายหุ้นส่วนบริษัททั่วไปมาปรับใช้กับบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว อาจจะไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวโดยเฉพาะ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยนี้จะศึกษาในเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว โดยศึกษาถึงหลักกฎหมาย และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว รวมถึงการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงประเด็นความแตกต่างระหว่างบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นน้อยราย และบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือ เป็นการศึกษาวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ไม่ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายของประเทศไทย ในลักษณะการนำมาใช้โดยตรงและการเปรียบเทียบ ประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการศึกษาวิชาการหลายสาขา ร่วมกัน (Multidisciplinary Research) เพื่อให้การวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจแนวความคิด วิวัฒนาการของการเกิดองค์กรธุรกิจ รวมถึงรูปแบบ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ
2. ทำให้เข้าใจหลักกฎหมายและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดในการจัดตั้งบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว
3. ทำให้เข้าใจถึงที่มา รูปแบบ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของบริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียวของประเทศต่าง ๆ
4. ทำให้สามารถนำผลการศึกษามาข้อ 1 ถึงข้อ 3 มาวิเคราะห์ในเชิงทฤษฎี เปรียบเทียบระหว่างบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนมาก บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นน้อยราย และบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นคนเดียว